

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשועי" דק"ק תולדות אהרן
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת נצבים וילך תשפ"ו

עמוד הש"ס לשבוע הבעל"ט: סנהדרין לט: - סנהדרין מב:

עיונים והארות בסדר לימוד ושינון 'עמוד היום'

לשלח השבת

הסכין שהציל את חייו

מבין שרידי החסידים שבגאליציה, הוא החסיד הישיש הרב החסיד ר' אהרן דוד ארליך מבני ברק, שסיפר רבות על הדור ההוא שלפני המלחמה, [בין השאר ממה שהיה עד ראייה למחזה הנורא ביום פטירתו של גאב"ד דוקלא ז"ל אחיו של הגה"ק הדברי חיים מצאנז ז"ע, ביום שושן פורים שנת ש"ב]. במיוחד סיפר על סיפור הצלתו הפרטית משיני האכזרים, וכך סיפר:

בפרוץ מלחמת העולם הראשונה התגוררה משפחתי בעיר קרוסנו שבגאליציה, בסמוך לעירנו היתה הלופט-פעל⁽¹⁾ (שדה-תעופה), ולכן סבלנו מהפצצות כבדות החל מיום הראשון של המלחמה. כמוכן, שהשתררה בעיר אנדרלמוסיה מוחלטת, אחד ואימה שלטו בכל פינה, ועקב כך החליטה משפחתנו לנטוש את העיר ולנסוע מורחה.

הדרכים והרחובות היו מלאים פליטים שנסו ונמלטו מפני חמת המצוק, ולכן התקדמות הנסיעה היתה לאיטית וכבדה. כשהגענו לעיירה 'דינוב' [עירו של רבינו ה'בני יששכר' ז"ע] עצרנו שם, כדי לנוח מעט מהדרך הקשה, אבל הגרמנים היו חזקים וזריזים יותר מחיילי הצבא הפולני, וחסמו במהרה את הדרך, ומאת ה' היתה זאת שנישאר ב'דינוב'.

בינתיים הגיעו לדינוב מאות פליטים יהודים נוספים, שכמונו, גם הם נתקעו בדרך. זה היה סמוך לימי ראש-השנה, ונפלאתי לראות שעל אף הפחד והאימה ששררו בעיירה, שנמלאה עד מאד מפליטים ונדרפים, נעשו הכנות לקראת ימי הדין הקרבים ובאים, תושבי העיירה דינוב הראו מדה מופלאה של 'הכנסת אורחים' בקבלם את המוני הפליטים לבתיהם בסבר פנים יפות, וכיבדו אותם בכל לבם באש"ל לימי החג.

|||

ראש השנה, שנת ת"ש, דינוב.

לילה הראשונה של ראש השנה עברה עלינו בשקט. ביום הראשון של ראש השנה התאספו שוב כולנו בבית הכנסת הגדול שבעיירה להתפלל תפלות ראש השנה ולקיים מצותו של יום 'לתקוע בשופר'. חדרת יום הדין לא הסירה בלבו של אחד מהם...

והנה, באמצע התפלה, התרחשה בהבלה הגדולה... בפתע פתאום פלשו הגרמנים לתוך בית הכנסת, וחוללו מהומה רבת. הם נעלו את הדלתות והתייצבו בעזותם מול המתפללים בתוך בית הכנסת, כשורביהם מכוננים אלינו... כעבור רגע הופיע קצין גרמני, שלא הסתיר את 'הנאות' ממראה המוני היהודים המבוהלים. אולם, למרבה הפלא, ציווה על יתר החיילים לעזוב את בית הכנסת.

בינתיים הוקמה בעיירה בית מיוחד למפקדי החיילים הגרמניים [דייטשער זעלנער]. ואז נשלחה משלחת מוכהרת, שסיכנה את עצמה - לבלתה בפניה ישרה אל המפקדים, לקבלת אישור לקיום תפלת יום המחר - ב' של ראש השנה... שוב, למרבה הפליאה, ה'אישור' ניתן, והתפלות נערכו כסדרן. בסיום התפלות ותקיעת שופר התפזרו כל הקהל לבתיהם לסעודת החג, לקיים 'אכלו מעדנים ושמו מתקים', כי קדוש היום לארדנונו, ומקיימים בהידור רב מצות 'הכנסת אורחים' ביום גדול זה.

אולם, בעיצומה של הסעודה נפרעה השמחה, אם אפשר לקרוא לזה 'שמחה', ובכית מארחינו התפרצה פתאום בת-ישראל זועקה: "חוטפים יהודים מהבתים!!!! עוד היא זועקת, וקבוצת חיילים פרצה לביתנו, ובצעקות ובמכות האיצו בנו לצאת מהבית אל ככר הרחוב. שם עמדו מאות יהודים גלויי ראש, קרועי בגדים וזבי דם.

הקצין הגיע, וציווה על כולנו לרוקן את כיסינו, מכיון שהיה חג, היו הכיסים ריקים, חוץ מעשרים ושנים אנשים שהחזיקו בכיסם 'אולר' - סכין קטן (ע"י משניות כלים פ"א), כלי קטן זה עשוי לסייע באופנים שונים לאכילת פרי ושאר צרכים שונים, ואני הייתי אחד מהם, הקצין צווה על אחד הבחורים לסאוף את כל הסכנים ולהביאם אליו.

משם הובלנו אל בית-ספר סמוך, שם נעלו אותנו בצפיפות למשך שעות ארוכות, מבלי שנדע את הציווי לנו. פתאום נכנסו כמה גרמנים פנימה והחלו להציק לנו בשאלות שונות וקנטרניות. אחר כך הרים אחד מהם את ידו, ספר עשרה מותכנו וציווה עליהם לצאת החוצה.

חדוּתָא דְאִוְרִייתָא

נערך ע"י הר"צ ר' נתן גוטליב מו"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

האם השנה החל ר"ה בשבת, מלכיות זכרונות שופרות מן התורה?

והאם השנה יש להחמיר שלא לטעום לפני תפילת מוסף?

בשנה זו חל יום א' של ר"ה בשב"ק, ואין יכולין לקיים מצות תקיעת שופר מן התורה.

אבל יש אומרים שאמירת מלכיות וזכרונות ושופרות, היא מצוה מן התורה, ובפרט בשנה זו שאין תוקעין בשופר. ונפקא מינה לענין אחד המסופק אם אמר מלכיות וזכרונות שופרות, שחייב לאמרם כדין ספק דאורייתא.

מלכיות וזכרונות שופרות מצוה מן התורה:

במס' ר"ה (לב) אמר רבי עקיבא לרבי יוחנן בן נורי שאין תוקעין במלכיות, למה מזכיר פסוקי מלכיות, והקשו בגמ', למה הוא מזכיר, 'רחמנא אמר אידכר'. ומשמע מלשון הגמ' שהוא מצוה מן התורה. וכן משמע בלשון הגמ' (ר"ה טז) אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות וזכרונות ושופרות, כדי שתמליכוני עליכם וכו'.

מלכיות וזכרונות שופרות מצוה דרבנן:

אבל לעומת זה בגמ' (ר"ה לד) מבואר שאם יש שתי עיירות, באחת תוקעין, ובאחת מברכין ברכת מוסף, הולכין למקום שתוקעין, ואין הולכין למקום שמברכין, ושתקיעות דאורייתא, וברכות מוסף דרבנן. ומבואר שהוא מצוה מדרבנן.

לדעת מהר"ם חביב המצוה מן התורה:

אבל מהר"ם חביב בספרו 'יום תרועה' (ר"ה לב) כתב וז"ל, מכאן נראה דפסוקי מלכיות וזכרונות ושופרות הוי מן התורה, דהא אמרינן 'רחמנא אמר אדכר'. וקשה דלקמן (לד) אמרינן מצוה בתוקעין מן המברכים וכו', יש לומר דלאו דרבנן ממש קאמר, אלא מדבריו שופרים שדרשו מכה המקראות, וכל מידי דאתי מדרשא דקראי, מיקרי דברי סופרים עכ"ל.

לרש"י המצוה מן התורה ולהרמב"ם מדרבנן:

ומצינו שנחלקו הראשונים בדבר זה. - הנה מפורש בפסוק (פ' אמור כג כד) 'באחד לחודש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה'. - ומפרש רש"י 'זכרון תרועה', זכרון פסוקי זכרונות, ופסוקי שופרות א'.

ונמצא לפירוש מצוה מן התורה, שהרי התורה אמרה 'זכרון תרועה' להזכיר הפסוקים.

אבל הרמב"ן שם תמה עליו, שאינו רק מצוה מדרבנן בלבד, ומפרש, וז"ל, 'זכרון תרועה', יאמר שנריע ביום הזה, ויהיה לנו לזכרון לפני השם עכ"ל פ'.

א. ומבאר הרמב"ן שם הטעם שלא זכר רש"י פסוקי מלכיות, כיון שנלמד מפסוק אחר בפ' בהעלותך (י"א) 'ויהיה לכם לזכרון לפני ה' אלקיכם' כמו שדרשו חז"ל (ר"ה לב).
ב. ובאמת בריה (טז) אמר רמי בר חנא זכרון תרועה הכוונה על ר"ה שחל בשבת שאין תוקעין, והקשה עליו רבא שהלא מן התורה תוקעין גם כשחל בשבת.

25 שנה לתולדות אהרן

דאס איז ברויט פאר די נשמה! חזק ולא יעבור!

כ"ה אלול תשפ"א
הדר קבלה בארבע

כ"ה אלול תשפ"א

הכרזת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על תקנת העמיד היום

ג

7

האם מותר להניח פסולת בשבת, בתוך 'שקית אשפה' חדשה?

שאלה:

אם נתמלא 'פח האשפה' בשבת, ורוצים לקחת 'שקית חדשה' כדי לזרוק שם הפסולת, האם יש בזה חשש של 'ביטול כלי מהיכנו'?
וכן אלו המודקדים שי'פח האשפה' תהא ריקה מ'פסולת' בשעת כניסת השבת, כדי שלא תיאסר בטלטול מחמת 'בסיס' למוקצה (כמשמ' במאמרים הקודמים), האם בזה שמשליך פסולת ל'פח האשפה' יש חשש של 'ביטול כלי מהיכנו'?

• ההלכה •

- א. רבו הסוברים שי'פח אשפה' כיון שמויחד ליתן לתוכו 'פסולת' אין בזה משום 'ביטול כלי מהיכנו', וה"ה שקיות אשפה 'חד פעמי' המיוחדים לאשפה.
 - ב. שקיות המיוחדים לשימוש חד פעמי, יש להתיר אפילו בשקיות שאינו מיוחד לאשפה, כגון 'שקיות נשיאה' (נעק"ל, קאפ"ט), כיון שאינם עומדים לשימוש חוזר, לא שייך בהם 'ביטול כלי מהיכנו'.
 - ג. מי שרוצה להחמיר שלא להשליך אשפה בתוך 'פח' ריק, יתן 'דבר היתר' בתוך האשפה או בתוך השקית - קודם שמתחיל ליתן לתוכו פסולת, ואז לא הוי בכלל 'ביטול כלי מהיכנו'.
- [דבר היתר' שניתן באשפה יכול להיות: שקית חד פעמי משומשת, כוסות חד פעמי משומשים, ואפילו דברים הראויים למאכל בהמה וכדו', (וכמו שנתבאר במאמרים קודמים)].

• בירור הלכה •

איסור ביטול כלי מהיכנו:

מבואר בכמה מקומות בשו"ע (בסימן רס"ה סעיף ג', ובסימן רס"ו סעיף ט', ובסימן של"ח סעיף ח', ועוד) שאסור לבטל כלי מהיכנו בשבת, דהיינו שאסור לגרום שיפול 'דבר מוקצה' בתוך כלי בשבת, מפני שקודם לכן היה הכלי מותר בטלטול, ואח"כ שנפל 'דבר מוקצה' לתוך הכלי נאסר בטלטול, וחז"ל אסרו לעשות כך בשבת, מכמה טעמים כמו שביאר הפוסקים.

והמשליך 'פסולת' לתוך 'פח אשפה' או 'שקית אשפה' ריק חשיב 'מבטל כלי מהיכנו', שהרי בזמן שהיו הפ'ח אשפה' וה'שקית' ריק, היו מותרות בטלטול וע"י נתינת פסולת לתוכם נאסרו בטלטול.

כלי המיוחד לאותו תשמיש:

ומצינו חידוש בשפת אמת (דף מ"ב ע"ב תוד"ה ואם נתנהו) דה"ל 'דבאם הכין הכלי מבעוד יום רק לזה - לקבל השמן, מותר ליתנו תחת הנר אף בשבת, דלא הוי תו מבטל כלי מהיכנו', ולכאורה י"ל הטעם דכיון שהוא מוכן לכך, אין שייך לומר שמבטלו 'מהיכנו'.

ויש שכתבו לדייק כן מדברי הלבוש (סימן רס"ה סעיף ג') שכתב "אסור ליתן בשבת כלי אפילו ריקן - תחת הנר לקבל שמן - שהוא נוטף ממנו, מפני שהוא מבטל הכלי מהיכנו, שאין סתם כלי עומד לכך" עכ"ל, (וכ"כ בסימן רס"ו סעיף ח'), משמע שבכלי העומד לתשמיש זה, אין לו 'ביטול כלי מהיכנו'.

פח אשפה ושקית אשפה:

וא"כ 'פח אשפה' או 'שקית אשפה' כיון שהם מיוחדים לתשמישם, אין שייך בהם 'ביטול כלי מהיכנו', ומותר ליתן פסולת בי'פח אשפה' שהיה ריק בשעת כניסת השבת.

וכן נראה דעת רוב גדולי אחרונים, הבאו דבריהם בספר שבות יצחק (פרק כ' אות ח'), ובספר שמירת שבת כהלכתה (פרק כ"ב הערה קט"ו), וכן נקט בספר ארחות שבת (נחלק ב' פרק י"ט סעיף שכו').

אוסרו בטלטול:

אולם יש חולקים וסוברים שגם ב'פח אשפה' וכדומה המיוחדים לדבריו מוקצה, שייך איסור של 'ביטול כלי מהיכנו', כיון שסוף כל סוף הרי הוא אוסרו בטלטול, שקודם שהניחו בו מוקצה היה מותר בטלטול ואח"כ אסור בטלטול.

כ"כ בספר חוט שני (פרק ע"ד בסוף), ובספר הליכות אבן ישראל (סימן נ"ז), וכן בספר מאור השבת (סימן ט"ו הערה כ"ז) הביא מדברי מרן הגאב"ד הגר"ט ווייס זצ"ל דלא הוה ברירא ליה האי התיירא.

שקיות שאינן מיוחדות לאשפה:

אולם גם לפי סברת המתירים (הנ"ל) אינו מותר אלא גבי 'פח אשפה' או שקית אשפה המיוחדת לכך, אבל להניח 'אשפה' בשקית שאינה מיוחדת לכך, כגון בשקית נשיאה' וכדומה, שהדרך להשתמש בהם לשאר דברים, לכאורה יהא אסור ליתן בתוכם 'פסולת'.

מהיכנו'. וכוונת המחבר שכתב "שאינן עושים" גרף של רע' לכתחילה", דכיון דקיי"ל דאין עושים גרף של רע' לכתחילה, אי"כ הרי הוא מוכרח להתרצות שיהיה מונח שם בקביעות ומעתה הוי שפיר ביטול כלי מהיכנו (כ"כ בבה"ל ד"ה אסור, בביאור דברי המ"א).

אין היתר טלטול גרף ממקום שאין נמצא שם:

ויש לעיין מדוע הנחת כלי תחת ה'דלף' חשובה כעושה 'גרף' לכתחילה, הרי גם אם יפול ה'דלף' על הקרקע הרי הוא מאיס כמו 'גרף'.

ויש שפירשו דאיידי שה'דלף' הוא במקום שאינו נמצא שם, וכיון שאין הגרף בפניו, אין כאן היתר של טלטול גרף, אלא רצח להכניס מיטתו שם, כדי שנתיר לו להניח כלי לפנות ה'דלף', לכן אסרו משום עשיית גרף לכתחילה (כ"כ בפרשה ס"ד ק"ד).

[אבל בדברי השו"ע דחוק לפרש כן, דהרי באופן שעבר והניח כלי תחת הדלף, התיר השו"ע לפנותו, אי"כ ע"כ שה'דלף' נמצא במקום שמאס לפניו].

'דלף' נעשה גרף - אחר שמתקבץ בכלי:

ויש שפירשו שאיידי באופן שכאשר הוא על גבי קרקע אינו בגדר 'גרף' שמתפור ונבלע לתוך הקרקע, רק כשנאסף בתוך הכלי אז נעשה ה'דלף' מאוס, לכן הנחת הכלי הוי בגדר עשיית 'גרף' לכתחילה (ספר מנורה השו"ע קני מנורה שם ס"ק ט'). ונמצא לפי שיטות אלו שבאופן שיש לפנינו 'גרף' של רע' לפני כן, אין חשש להניח כלי תחתיו.

גורם שיוכל לפנות ה'דלף':

אמנם משמעות הפוסקים להלכה, כמ"ש השו"ע הרב (סימן של"ח סעיף ט') שגם לולא הנחת כלי תחת ה'דלף' הוי ה'דלף' מאיס כמו 'גרף', ואפילו שכבר יש 'גרף' לפנינו, אעפ"י אסור ליתן תחתיו כלי לקבל ה'דלף', כיון שעיי"ז גורם האפשרות שיוכל לפנות ה'גרף', הרי זה חשיב כמו עושה 'גרף' לכתחילה, (והוא חידוש עצום, אלא שהכי מוכח מדברי השו"ע), כן ביאר בספר התהלה לרד" (סימן של"ח ס"ק ט'), וכ"כ בספר ארחות שבת (פרק י"ט הערה תקס"ט).

ולפ"ז פסק בספר ארחות שבת שמים הנוטפים ממוגן, אסור ליתן כלי תחתיו, אפילו הוא בבית שיושבים שם וקרקע הבית מתכלכל מהמים, והוא מאוס לעיני בני אדם, ולא התיר רק לצורך גדול (נפ"י מ"ש בבה"ל בסימן של"ח סעיף ח', בשם החי' אדם דבמקום צורך גדול יש לסמוך שיטת הטור ע"ש).

פח ריק:

ואעפ"י שיש להתיר לפנות פסולת לתוך שקית או אשפה, מ"מ המקדקים חוששים לדעת המחמירים שלא להניח פסולת בפח אשפה ריק, מחשש ביטול כלי מהיכנו. [ואם נשאר שם פסולת מערב שבת אז אם כבר בגדר כלי מבטל מהיכנו על ידי שאר מוקצה שנמצא בה, או שכל פעם יוציא הפסולת לאשפה ציבורי, במקום שיש עירוב - כמובן].

והטעם משום שמשמעות דברי השו"ע הרב (סימן של"ח סעיף ד') דלא התירו ביטול כלי מהיכנו לצורך סילוק גרף, אלא בביטול כלי לפי שעה, ולא באופן שיבטל לכל השבת, והכי נמי ישאר הגרף בתוך השקית (או האשפה) עד סוף השבת, אמנם כבר העיר עליו התהלה לרד" (סימן של"ח ס"ק י') דדבריו הם דלא כהמ"א (שם ס"ק ד'), [כן משמע פשוט הדברים שם בשו"ע, דלכ"ע אפשר להשאיר את הכלי עם היין עד מוצ"ש].

ועוד י"ל דהא דהתירו ביטול כלי מהיכנו לסלק הגרף, אלא במקום שאין אפשרות אחרת, אבל בגרף שעל שולחן שבת, שכבר מטלטלו כדי לפנות את השולחן, אולי יש לטלטלו מיד למקום האשפה בחוץ (שאינן שם חשש ביטול כלי מהיכנו), ולא לגרום עכשיו איסור נוסף של ביטול כלי מהיכנו, ע"י נתינתו לפח ריק.

שיהא הפח בסיס לאיסור ולהיתר:

ויש עצה מרווחת להתיר, להשליך פסולת לתוך 'פח אשפה' שהיה ריק בערב שבת, או לתוך שקית אשפה חדשה, והוא, שלפני שמשליך שם 'פסולת' ישים בתוך ה'אשפה' איזה דבר היתר, עפ"י אחד האופנים שהובאו לעיל (שקית נילון חד פעמי, כוסות חד פעמי, ועדף שיהיו משומשים במצב נקי, או שיתן שם פסולת הראוי למאכל בהמה), ועי"ז יהיו הפח והשקית 'בסיס לאיסור ולהיתר', ובוהו יסתלק מכל פקפוק.

שקיות חד פעמי:

אכן, כמה אחרונים העלו סברא נוספת, שאצל כלים ושקיות 'חד פעמי' אין שייך 'ביטול כלי מתמשמש', כיון דבא"ה אין הוא עומד אלא לשימוש פעם אחד, כ"כ בספר הלכות שבת בשבת (פרק כ"ז סעיף י"ג) בשם גדולי הפוסקים, וכ"כ בספר ארחות שבת (פרק י"ט סעיף שכו' ובהערה תפ"ד).

אמנם בספר מאור השבת (שם) הביא שיש מחמירים בזה, ולמעשה נראה שיש מקום לסמוך להקל.

ביטול כלי מהיכנו לצורך פיננו 'גרף':

אמנם יש להסתפק האם גם לדעת הסוברים שיש להחמיר שלא ליתן פסולת לתוך שקיות חד פעמי או פח אשפה, משום ביטול כלי מהיכנו, האם מותר ליתן בו פסולת, כדי לפנות גרף של רע, ד"ל דכמו שהתירו טלטול מוקצה בידים לסלק הגרף, ה"ה שהתירו לבטל כלי מהיכנו כדי לסלק גרף.

ולפי"ז אדם שמנקה את שלחנו מדברים שהן בגדר גרף של רע, יהא מותר להניח הפסולת בשקית ריקה או אשפה ריקה, אפילו שיש בהם משום ביטול כלי מהיכנו, וכן נוקט בספר מגילת ספר (סימן נ"ב ס"ק ד'), [מ"מ כשאין האשפה בגדר גרף, יהא אסור להניח בשקית חדשה או באשפה ריקה - לשיטת המחמירים (הנ"ל)].

וכן מצינו בשו"ע (סימן של"ח סעיף ד') גיגית שיש בו ענבים שנשדק, והיין הנוטף מהענבים נשפך על הקרקע ונעשה מאיס, מותר ליתן כלי לקבלו, מדין גרף של רע, אף שהיין מוקצה (משום משקים שבו - שו"ע סימן ש"כ סעיף א'), הרי שהתירו לבטל כלי מהיכנו כדי לפנות גרף.

'ביטול כלי מהיכנו' קיל מטלטול 'מוקצה':

עוד כתב בשו"ע שאחרי שהתמלא הכלי לא ירוקן היין ממנו לתוך כלי אחר, מפני שהכלי השני 'מתבטל מהיכנו' מחמת היין המוקצה, אלא שישפוך היין בחזרה לתוך גיגית הענבים.

וכתב המ"א (ס"ק ד') שעדיף להביא כלי אחר שיוזב היין לתוכו, ויניחנו על גבי הכלי הראשון שכבר התמלא, וזה עדיף מלטלטל הכלי הראשון להוריקו, משום שטלטול 'מוקצה' בידים חמיר מאיסור 'ביטול כלי מהיכנו' (ולפ"ד איירי השו"ע באופן שאינו יכול להביא את הכלי השני למקום הענבים, עיי"ש במ"א). הרי מבואר בדברי המ"א דאיסור ביטול כלי מהיכנו הוא יותר קל מאיסור טלטול מוקצה בידים.

והגם שהא"ר (ס"ק ד') והפמ"ג (א"א ס"ק ד') חולקים עד חידושו של המ"א (וה"ד בבה"ל ד"ה לא ירוקנו), אמנם למעשה מסיק הבה"ל דדעת רעק"א דדעת המ"א, מ"מ גם לדעת החולקים על המ"א הרי נתבאר מדברי השו"ע דיש להתיר גם איסור ביטול כלי מהיכנו כדי לפנות גרף.

להניח כלי תחת מים הנוטף מהמזגן:

ואף אם נאמר שמותר לבטל כלי מהיכנו לפנות גרף, מ"מ להניח כלי תחת מזגן הנוטף בבית, להציל הבית מטינוף אינו מותר, והטעם בזה הוא דהא מבואר בשו"ע (סימן של"ח סעיף ח') שאסור לתת כלי תחת הדלף שאינו ראוי לרחיצה, שאין עושים גרף של רע לכתחילה.

וכתב המ"א (ס"ק י"ב) "עיקר הטעם דאין מבטלין כלי